

Utrikesdepartementet
Enheten för internationell handelspolitik
och EU:s inre marknad
ud.hi.remiss@gov.se
ud.registrator@regeringskansliet.se

Remissyttrande

Utkast till lagrådsremiss – Anpassningar till EU:s marknads- kontrollförordning – del 2

Er ref: UD2021/17423

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel har getts möjlighet att inkomma med synpunkter på utkastet till lagrådsremiss – *Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning – del 2* och har följande att anföra.

För att komplettera EU:s marknadskontrollförordning (EU 2019/1020) i svensk rätt föreslås i utkastet till lagrådsremiss nya bestämmelser om marknads kontroll i flera lagar som genomför och kompletterar bestämmelser i EU:s produktlagstiftning. Därtill föreslås ändringar av befintliga bestämmelser om marknads kontroll i flera lagar. Bestämmelserna innebär framför allt att marknads kontrollmyndigheterna får utökade befogenheter att kontrollera att produkter som tillhandahålls på EU:s inre marknad uppfyller gällande krav, till exempel säkerhetskrav eller krav för att skydda människors hälsa eller miljön. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 juli 2022.

Svensk Handel anser att marknads kontroll är av central betydelse för en väl fungerande inre marknad och för att säkerställa säkerhet, hälsa och miljö. Att lagstiftningen verkställs och övervakas på ett korrekt och effektivt sätt, såväl i Sverige som EU, är fundamentalt för varors fria rörlighet. Därtill är det viktigt att marknads kontrollmyndigheter har resurser och verktyg för att kunna kontrollera olika verksamhets aktörer och produkter, såväl offline som online, för att värna en rättvis konkurrens mellan företag samt schyssta villkor för konsumenterna. Med tanke på den allt växande e-handeln ska detta även gälla för tredjelandsaktörer.

Svensk Handel vill samtidigt betona vikten av att marknads kontrollmyndigheter beaktar proportionalitetsprincipen vid tillämpningen av sina befogenheter enligt artikel 14.4 i EU:s

marknadskontrollförordning. Detta för att säkerställa att ekonomiska aktörer inte drabbas av onödiga handelshindrande åtgärder till följd av en marknadskontrollmyndighets agerande.

I utkastet till lagrådsremiss föreslås en rad ändringar jämfört med förslagen i betänkandet *Enhetlig och effektiv marknadskontroll* (SOU 2020:49). En stor förändring, enligt Svensk Handel, är att utkastet bortser från utredningens förslag om en sektorsövergripande lag med allmänna bestämmelser om åtgärder för marknadskontroll. I stället föreslår man att tilldela alla befogenheterna i artikel 14.4 i produktlagstiftningen, trots att en majoritet av remissinstanserna tillstyrkt eller inte opponerat sig mot utredningens förslag. Svensk Handel anser att det fortsatt finns ett mervärde av att införa en sektorsövergripande lagstiftning eftersom det skulle medföra en mer lättöverskådlig och tydlig lagstiftning med ökad förutsebarhet, vilket även leder till bättre rättssäkerhet.

Sammanfattning:

- Svensk Handel instämmer med utkastets bedömning att marknadskontrollmyndigheter inte ska förelägga ekonomiska aktörer att tillhandahålla varuprover kostnadsfritt.
- Svenskt Handel tillstyrker utkastets bedömning gällande att kommunala myndigheter inte bör utses till marknadskontrollmyndigheter enligt EU:s marknadskontrollförordning. Men anser samtidigt att ansvarsfördelningen mellan marknadskontrollmyndigheterna och kommunerna fortsatt inte har tydliggjorts i tillräcklig omfattning.
- Svensk Handel instämmer med utkastet att möjligheten att införskaffa varuprover under dold identitet bör tillämpas mycket restriktivt och endast i undantagsfall.
- Svensk Handel välkomnar att utkastet till lagrådsremiss har frångått utredningens förslag om att även bostäder ska kunna bli föremål för inspektioner. Men ställer sig samtidigt frågande till hur förslaget är utformat då det lämnar utrymme för tveksamheter.
- Svensk Handel avstyrker att marknadskontrollmyndigheter själva ska kunna besluta om inspektioner, varningsmeddelanden och avlägsnande av information.
- Svensk Handel anser också att begränsningen av onlinegränssnitt och varningsmeddelanden uteslutande bör underställas domstol med hänvisning till grundläggande fri och rättigheter.
- Svensk Handel anser att konsekvensutredningen i utkastet är bristfällig då man inte har analyserat hur berörda företag kommer att påverkas av förslagen vad gäller ökade kostnader och administration, ej heller har någon hänsyn tagits till små- och medelstora företags omständigheter vid reglernas utformning.
- Avslutningsvis anser Svensk Handel att det saknas en redovisning av konsekvenserna av utkastets förslag om att myndigheternas befogenheter och sanktionsmöjligheter förs in i ett stort antal produktspecifika lagar i stället för i en horisontell lag (sektorsövergripande).
- Därtill saknas det information om tänkta avgiftsmodeller och nivåer kopplat till förslaget om att marknadskontrollmyndigheter ska kunna besluta om sanktionsavgifter samt i ökad utsträckning kunna ta ut en avgift från ekonomiska aktörer. Vilket skapar stor osäkerhet för företag.

Svensk Handel har valt att fokusera på de delar i remissen som berör handelsföretagen i form av deras roller och ansvar som ekonomiska aktörer. Därtill vill Svensk Handel hänvisa till våra tidigare remissvar

avseende betänkandet *Enhetlig och effektiv marknadskontroll (SOU 2020:49)* samt den kompletterande promemorian till betänkandet SOU 2020:49 *Enhetlig och effektiv marknadskontroll*.

Vad gäller frågor kopplat till ändringar i Arbetsmiljölagen vill Svensk Handel hänvisa till Svenskt Näringslivs remissvar. I övrigt vill Svensk Handel hänvisa till Näringslivets Regelnämnds remissvar.

Synpunkter på utredningens förslag

4. Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning

EU:s marknadskontrollförordning anger en miniminivå för de befogenheter som medlemsstaterna ska tilldela sina marknadskontrollmyndigheter. Befogenheterna ska vara tillräckliga för att myndigheter ska kunna utföra lämpliga kontroller av produkters egenskaper och ska avse såväl produkter som tillhandahålls i fysiska butiker som över internet eller genom andra metoder för distansförsäljning.

Kommentar: Svensk Handel vill i sammanhanget påpeka vikten av att Sverige inte över implementerar, dvs. ställer strängare krav vid genomförande, tillämpning och tolkning än vad EU-lagstiftningen kräver. Då detta skulle hämma svenska företags konkurrenskraft gentemot övriga företag inom EU och globalt. Vidare bidrar det till en ökad fragmentering samt skapar en osäkerhet för konsumenterna. Utgångspunkten bör vara att det är EU-lagstiftningens miniminivå som ska gälla vid genomförande och tillämpning. I de fall det bedöms finnas anledning till att gå utöver EU:s krav så ska det motiveras och tydliggöras samtidigt som effekterna analyseras nog.

4.1 Marknadskontrollmyndigheterna ska ha de befogenheter som anges i artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning

Utkastets förslag: Det ska i produktlagstiftningen anges att en marknadskontrollmyndighet har befogenhet att enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning, i den ursprungliga lydelsen, besluta om att kräva handlingar, specifikationer, data eller uppgifter, att utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter, att inleda undersökningar på eget initiativ, att kräva åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk, att själv vidta åtgärder samt att kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt avlägsnas, att en varning visas eller att åtkomsten begränsas.

Regleringen ska framgå i följande produktlagar:

- arbetsmiljölagen
- lagen om elektromagnetisk kompatibilitet
- lagen om måttenheter, mätningar och mätdon
- lagen om EG-gödselmedel
- lagen om märkning av skor
- lagen om marknadsföring av kristallglas
- lagen om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner
- fordonslagen
- lagen om transport av farligt gods
- lagen om ekodesign
- luftfartslagen
- plan- och bygglagen
- lagen om brandfarliga och explosiva varor
- avgasreningslagen
- drivmedelslagen
- lagen om leksakers säkerhet
- lagen om EU-miljömärket
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s textilmärkningsförordning
- lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar

- radioutrustningslagen
- elsäkerhetslagen
- lagen om marin utrustning
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s energimärkningsförordning
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s däckmärkningsförordning
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar
- lagen om tobak och liknande produkter
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om medicintekniska produkter.

En marknadskontrollmyndighet ska få införskaffa varuprover under dold identitet enligt artikel 14.4 j endast om det är nödvändigt för att uppnå syftet med kontrollen. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om åtgärden så snart det går utan att den förlorar i betydelse.

Befogenhet att kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt avlägsnas, att en varning visas eller att åtkomsten begränsas enligt artikel 14.4 k ska inte gälla för databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd. När ändrade förhållanden ger anledning till det ska marknads- kontrollmyndigheten besluta att en skyldighet att vidta en åtgärd avseende ett onlinegränssnitt inte längre ska gälla.

Utkastets bedömning: Det bör inte införas särskilda bestämmelser i produktlagarna om förutsättningar för när inspektioner ska få genomföras. Det bör inte heller anges i lagarna att befogenheten att få tillträde till lokaler även omfattar bostäder. Det finns inte behov av att använda beteckningen anonymt köp för införskaffande av varuprover under dold eller fingerad identitet.

Kommentar: I utkastet till lagrådsremiss föreslås att det i produktlagarna ska framgå att en marknadskontrollmyndighet har befogenhet att besluta om åtgärder enligt artikel 14.4, i stället för utredningens förslag (SOU 2020:49) om en sektorsövergripande lag. Svensk Handel ställer sig frågande till varför man väljer att göra en sådan förändring när en majoritet av remissinstanserna tillstyrkt utredningens förslag om att införa en ny sektorsövergripande lag där allmänna bestämmelser om åtgärder för marknadskontroll ska framgå, så som marknadskontrollmyndigheternas befogenheter och sanktionsmöjligheter. Svensk Handel anser att det finns ett mervärde av att införa en övergripande sektorslagstiftning eftersom det skulle medföra en mer lättöverskådlig och tydlig lagstiftning med ökad förutsebarhet, vilket även leder till bättre rättsäkerhet. Något som Swedac också framfört i sitt remissyttrande.

Svensk Handel vill därtill betona vikten av att marknadskontrollmyndigheter beaktar proportionalitetsprincipen vid tillämpningen av sina befogenheter enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning. Detta för att säkerställa att ekonomiska aktörer inte drabbas av onödiga handelshindrande åtgärder till följd av en marknadskontrollmyndighets agerande.

Införskaffande av varuprover under dold identitet

Svensk Handel instämmer med utkastet och vill understryka vikten av att dolda köp verkligen ses som en sista utväg av marknadskontrollmyndigheter och tillämpas mycket restriktivt och i undantagsfall. Det bör ses som ett verktyg när det inte funnits andra metoder att komma tillhanda med oseriösa och otillbörliga affärsmetoder. Det får inte bli ett verktyg som marknadskontrollmyndigheten använder slentrianmässigt då det därmed riskerar att urholka tilltron till staten från näringslivets sida. Svensk Handel anser vidare att den här typen av tillsyn ska endast ske om det är absolut nödvändigt och bevisbördan, för om testköp under dold identitet var den riktiga åtgärden, ska ligga på marknadskontrollmyndigheten, som måste visa att det inte kunnat användas sig av ett vanligt testköp eller en annan metod för att åtgärda felet.

Befogenhet att kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt avlägsnas, att en varning visas eller att åtkomsten begränsas

Svensk Handel anser att begränsning av onlinegränssnitt och varningsmeddelanden utslutande bör underställas domstol med hänvisning till grundläggande fri och rättigheter. I utkastet till lagrådsremiss görs bedömningen att sådan prövning ska utföras av bland annat marknadskontrollmyndigheterna, med hänvisning till att det inte är ändamålsenligt att ställa kravet att befogenheterna i artikel 14.4 endast får utövas efter godkännande av en domstol och att det är tillräckligt att möjligheten till överklagande finns. Borttagandet eller blockerandet av information från en hemsida måste anses vara en mycket ingripande åtgärd vilket får mycket stora konsekvenser för en drabbad aktör. Webbplatsen är i många fall den huvudsakliga, om inte, enda kanalen för ett handelsföretag att nå sina kunder. För det fall en myndighet blockerar eller stänger ned en webbplats medför det i dagens konkurrenssituation snabbt skador som inte sällan är irreparabla och därmed förödande för verksamheten.

Bedömningen av vad som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområde och vad som kan anses utgöra en godtagbar inskränkning i yttrande och informationsfriheten innefattar gränsdragningsfrågor som inte är lämpliga att underställas marknadskontrollmyndigheternas handläggare. Detta bör ur rättssäkerhetssynpunkt utslutande prövas av domstol.

Svensk Handel vill tydliggöra att ett varningsmeddelande på webbsidan kan vara en effektiv metod för att hindra oseriösa företag att få konkurrensfördelar. Viktigt är att när marknadskontrollmyndigheten beslutar att ålägga en enskild näringsidkare att införa ett varningsmeddelande på webbsidan, att det är en åtgärd som har vägts mot effekten och att detta kan dokumenteras. Viktigt är också att informationsfrihet och näringsfrihet beaktas vid tillsyn och genomförandet.

Svensk Handel är av åsikten att ett varningsmeddelande först efter domstolsbeslut ska gå att ålägga näringsidkaren, då det ofta handlar om situationer som kräver juridiska bedömningar. Detta är viktigt ur rättssäkerhetssynpunkt. Dessutom om det efter prövning konstateras att varningsmeddelandet har ålagts näringsidkaren på felaktiga grunder bör det vara möjligt för företaget att få ekonomisk kompensation för den skada varningsmeddelandet åsamkat verksamheten. Mot denna bakgrund avstyrker Svensk Handel utkastets förslag i denna del.

Tillträde till bostäder

Svensk Handel välkomnar att utkastet till lagrådsremiss har frångått utredningens förslag om att även bostäder ska kunna bli föremål för inspektioner, något som vi har motsatt oss och framfört i vårt tidigare remissvar. Samtidigt utsluter utkastet emellertid inte att sådana inspektioner skulle kunna vara tillåtna då det anförs att "*om och i vilken utsträckning artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning ger stöd för sådant tillträde får utvecklas i praxis*", vilket leder till oklarheter och brist på förutsägbarhet om vad som gäller. Svensk Handel anser att denna fråga borde regleras i produktlagstiftningen, där det bör framgå att endast bostäder som har koppling till näringsverksamhet ska kunna underställas inspektion. Det är viktigt att värna rättssäkerheten för den enskilde och den personliga integriteten.

Slutligen avstyrker Svensk Handel att marknadskontrollmyndigheter själva ska kunna besluta om inspektioner, varningsmeddelanden och avlägsnande av information. Dessa befogenheter bör utövas först efter beslut av domstol annars kan rättssäkerhet ifrågasättas.

4.2 Det bör inte införas en rätt att begära varuprover kostnadsfritt

Utkastets bedömning: Det bör inte införas en befogenhet för marknadskontrollmyndigheterna att förelägga ekonomiska aktörer att tillhandahålla varuprover kostnadsfritt.

Kommentar: Svensk Handel tillstyrker förslaget om att det inte bör införas en befogenhet för marknadskontrollmyndigheter att förelägga ekonomiska aktörer att tillhandahålla varuprover kostnadsfritt.

4.4 Förelägganden och andra beslut i samband med marknads kontroll

Utkastets förslag: En marknadskontrollmyndighet ska få besluta de förelägganden som behövs för att EU:s marknadskontrollförordning, i den ursprungliga lydelsen, ska följas.

Ett beslut om åtgärd för marknads kontroll enligt artikel 14.4 i förordningen eller ett föreläggande om att förordningen ska följas ska få förenas med vite och marknadskontrollmyndigheten ska få bestämma att ett sådant beslut eller föreläggande ska gälla omedelbart.

I flera produktlagar ska det göras redaktionella anpassningar som innebär att ordet förbud tas bort från lagtexten.

Utkastets bedömning: Det bör inte införas särskilda bestämmelser om inspektionsbeslut i produktlagarna. Det bör inte särskilt anges att rätten att besluta förelägganden även innefattar en rätt att besluta omförbud.

Kommentar: Svensk Handel har i sak inget att invända mot att en marknadskontrollmyndighet får besluta om de förelägganden som behövs för att EU:s marknadskontrollförordning ska följas av en ekonomisk aktör. Ej heller att ett föreläggande får förenas med vite för i de fall en ekonomisk aktör inte följer ett myndighetsbeslut. Svensk Handel vill dock understryka vikten av att marknadskontrollmyndigheter bedriver marknads kontroll utifrån de grundprinciper som anges, dvs att *"myndigheterna ska tillämpa befogenheterna effektivt och ändamålsenligt och i enlighet med proportionalitetsprincipen."*

Utkastet skiljer sig från utredningens förslag som föreslog att bestämmelser om förelägganden, viten mm ska framgå i en sektorsövergripande lag. Därtill föreslog utredningen att det också ska framgå i den sektorsövergripande lagen att ett beslut om en inspektion i ett utrymme som inte är tillgängligt för allmänheten ska innehålla vissa obligatoriska uppgifter. Något som Svensk Handel har tillstyrkt i vårt tidigare remissvar. Utkastet gör nu bedömningen att det inte finns behov av att gå vidare med utredningens förslag i denna del.

Vidare gör utkastet bedömningen att det inte bör införas särskilda bestämmelser om inspektionsbeslut i produktlagarna. Svensk Handel avstyrker att marknadskontrollmyndigheter själva ska kunna besluta om inspektioner, varningsmeddelanden och avlägsnande av information. Dessa befogenheter bör utövas först efter beslut av domstol annars kan rättssäkerhet ifrågasättas. Dessutom är det mycket viktigt att det ställs krav på att beslut som fattas av marknadskontrollmyndigheterna motiveras tydligt på erforderligt sätt. Myndigheten ska på ett enkelt och transparent sätt klargöra hur den har kommit fram till sitt beslut för att säkerställa grundläggande rättssäkerhetskrav för den enskilde.

4.6 Förbud mot dubbelbestraffning

Kommentar: Svensk Handel har i sak inget att erinra. Utkastets förslag skiljer sig från utredningens som föreslog att det i en sektorsövergripande lag ska införas en gemensam bestämmelse om *"förbud mot att besluta sanktionsavgift för en överträdelse som har lett till straff eller som omfattas av ett föreläggande eller förbud vid vite om samma överträdelse ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet."*

Svensk Handel anser att det är viktigt att frågan om dubbelbestraffning tydliggörs så att det inte råder några oklarheter över vad som gäller för såväl företag som för marknadskontrollmyndigheter. Speciellt som det finns ett delat kontrollansvar inom flera produktområden. Svensk Handel kan se fördelen med en sektorsövergripande lag, speciellt som handelsföretag många gånger faller in under flera

marknadskontrollmyndigheters kontrollansvar pga. att man tillhandahåller ett brett sortiment av produkter samt därtill även kommunal tillsyn.

4.7 Ansvariga marknadskontrollmyndigheter

Kommentar: Svensk Handel har inget att erinra.

4.8 Avgifter för marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning

Utkastets förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning, i den ursprungliga lydelsen.

Kommunfullmäktige ska få meddela föreskrifter om sådana avgifter när det gäller en kommunalmyndighets verksamhet.

Bemyndigandena ska ges i lagen med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.

Kommentar: I betänkandet *Enhetlig och effektiv marknadskontroll* (SOU 2020:49) går att läsa att utgångspunkten för marknadskontrollen i Sverige är att den ska vara statligt finansierad. Svensk Handel anser att det är svårt att få en helhetsbild över de ökade kostnader som ett handelsföretag kan komma att drabbas av pga. de nya förslagen. Vi har i vårt tidigare remissyttrande framfört att det är av stor vikt att kraven på ersättning för kostnader förtydligas genom en ram för vilka moment en marknadskontrollmyndighet ska anses ha rätt att kräva ersättning för. Därtill bör myndigheter ha en skyldighet att begränsa sina kostnader samt tydligt kunna specificera och redovisa nödvändiga kostnader vid kontroll av specifika objekt i form av arbetade timmar, inköpt material mm. Samt göra en avvägning om alla kostnader är att anse som nödvändiga. Det riskerar annars att bli väldigt kostsamt för en ekonomisk aktör.

Svensk Handel instämmer med Regelrådet i deras analys att det i utkastet helt saknas någon form av analys eller utförligare resonemang kring vilka eventuella effekter de föreslagna nya bemyndigandena om avgifter för marknadskontroll får på berörda företag.

5 Kommunernas roll

Utkastets förslag: Det ska i lagen om tobak och liknande produkter och lagen om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner anges att regeringen får meddela föreskrifter om uppgifter för kommuner när det gäller marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning.

I lagen om tobak och liknande produkter ska det föreskrivas att kommunerna ska underrätta Folkhälsomyndigheten om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan ha betydelse för myndighetens marknadskontroll. Det ska i miljöbalken anges att regeringen får meddela föreskrifter om motsvarande underrättelseskyldighet till en marknadskontrollmyndighet.

Utkastets bedömning: Kommunala myndigheter bör inte utses till marknadskontrollmyndigheter enligt EU:s marknadskontrollförordning och myndigheterna bör fortsätta att bedriva kontroll av produkter i samma utsträckning som i dag.

Kommentar: Svensk Handel instämmer i utkastets bedömning gällande att kommuner inte ska utses till marknadskontrollmyndigheter utan bör fortsätta att bedriva kontroll av produkter. Svensk Handel anser dock att ansvarsfördelningen mellan marknadskontrollmyndigheterna och kommunerna fortsatt inte har tydliggjorts i tillräcklig omfattning. Som Svensk Handel redan påpekat lyder företag inom handeln under såväl kommunal tillsyn som kontrolleras av olika myndigheter på marknadskontrollsidan, för såväl harmoniserad som icke-harmoniserad produktlagstiftning. Det är viktigt att det tydligt framgår vilka myndigheter som är ansvariga för vilka frågor, under vilket regelverk och vart företagen kan vända sig vid eventuella frågor.

Likvärdig tillsyn

I dag har kommuner ansvar för att kontrollera produkter och kan själv bestämma hur och med vilken frekvens deras kontroller utförs, samt vilken avgift de ska ta ut för kontrollen. Utkastet till lagrådsremiss föreslår att kommuner även ska ges möjlighet att, på egen begäran, ingå en överenskommelse med en marknadskontrollmyndighet om att kommunen även ska utföra andra uppgifter "när den utför vissa uppgifter enligt EU:s marknads-kontrollförordning." Svensk Handel anser att om kommuner ska bedriva marknadskontroll på myndigheters uppdrag är det av största vikt att detta koordineras från ansvarig myndighets sida och att det finns en tydlig vägledning till kommuner så att kontrollen blir enhetlig och konsekvent. Det är inte minst viktigt för företag inom handeln som bedriver kedjeverksamhet och finns etablerade i flera kommuner runt om i Sverige.

6 Marknadskontroll inom miljöbalkens tillämpningsområde

- 6.1 Marknadskontrollmyndigheterna ska ges befogenheter genom befintliga bestämmelser i miljöbalken
- 6.2 Ändring av en straffbestämmelse i 29 kap. miljöbalken

Kommentar: Svensk Handel anser att det fortfarande inte är tydligt vad som avses med marknadskontroll vis-a-vis övrig tillsyn kopplat till produktlagstiftning och övriga rättsakter som faller inom miljöområdet. Handelsföretagen säljer en rad olika produkter och faller under såväl marknadskontrollmyndigheters kontroll som kommunal tillsyn. Därför anser Svensk Handel att det är mycket viktigt att det blir tydligt för företagen, dvs vad som ska kontrolleras, under vilket regelverk, vem som är ansvarig kontrollmyndighet och vad påföljden kan bli vid eventuella vid brister. Därtill bör det undvikas att företagen belastas med dubbla kontroller inom samma lagstiftningsområde och därmed dubbla avgifter.

Svensk Handel hänvisar till Naturvårdsverkets remissyttrande och de olika frågeställningar de lyfter kopplat till marknadskontroll och övrig tillsyn inom miljöbalkens tillämpningsområde.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utkastets förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 2 juli 2022.

I lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om medicintekniska produkter ska det införas en bestämmelse om att bestämmelserna om marknadskontroll ska tillämpas för sådana medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik som den upphävda lagen om medicintekniska produkter fortfarande gäller för.

Kommentar: Svensk Handel kan konstatera att implementeringen av EU:s nya marknadskontrollförordning har blivit kraftigt försenad. Denna lagstiftning påverkar ett stort antal företag inom en rad produktområden och de hade därför varit önskvärt med en bättre förutsägbarhet så att företag ges möjlighet att anpassa sin verksamhet till kommande lagkrav. Det föreslagna datumet för ikraftträdande ger inte företagen någon framförhållning ej heller föreslås det i utkastet att det ska finnas några övergångsbestämmelser. Med hänvisning till all försening efterfrågar Svensk Handel en viss flexibilitet från lagstiftarens sida då företagen inte bör drabbas på grund av detta. Speciellt som det fortfarande kvarstår en rad frågetecken kring den praktiska utformningen av befogenheterna i artikel 14.4, därtill är det inte tydligt hur marknadskontrollen ska finansieras och vilka förelägganden och sanktioner kontrollmyndigheterna kommer att kunna utdöma. Detta sammantaget gör att det i dagsläget känns oförutsägbart för företagen.

8 Konsekvenser

Utkastets bedömning: De föreslagna lagändringarna innebär framför allt att marknadskontrollmyndigheterna får utökade befogenheter för att kontrollera att produkter som tillhandahålls på EU:s inre marknad uppfyller gällande krav, till exempel säkerhetskrav eller miljökrav.

Förslagen att regeringen ska få meddela föreskrifter om uppgifter för kommunerna när det gäller marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning och att kommunala myndigheter ska vara skyldiga att rapportera vissa

uppgifter till marknadskontrollmyndigheterna bedöms innebära ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Rapporteringsskyldigheten bedöms innebära ökade kostnader för kommunerna. Dessa ökade kostnader bör finansieras genom statliga medel.

De merkostnader som kan uppstå för statliga marknadskontrollmyndigheter som får ett större ansvar för marknadskontroll kan finansieras inom befintliga budgetramar eller genom avgiftsuttag.

Förslagen bedöms inte ge några nämnvärda negativa ekonomiska eller andra konsekvenser för företagen. Förslagen medför att Polismyndigheten och domstolarna kan få en något ökad arbetsbörda. Eventuella kostnadsökningar bedöms rymmas inom befintliga anslagsramar.

Kommentar: Svensk Handel anser att konsekvensutredningen i utkastet är bristfällig. Vi har redan i vårt remissyttrande till betänkandet *SOU 2020:49* framfört att vi anser att konsekvensanalysen är bristfällig då man inte analyserat hur berörda företag kommer att påverkas av utredningens förslag vad gäller ökade kostnader och administration. Ej heller har man tagit någon hänsyn till små- och medelstora företags omständigheter vid reglernas utformning

Ekonomiska konsekvenser för berörda företag.

Svensk Handel anser att det saknas en redovisning av konsekvenserna av utkastets förslag om att myndigheternas befogenheter och sanktionsmöjligheter ska föras in i ett stort antal produktspecifika lagar i stället för i en horisontell lag (sektorsövergripande) som utredningen föreslog. Speciellt som syftet med den sektorsövergripande lagen är att främja samverkan mellan myndigheter och underlätta för ekonomiska aktörer.

Svensk Handel anser vidare att det är en brist att det helt saknas information om avgiftsmodeller och nivåer i utkastet. Detta då marknadskontrollmyndigheter i större utsträckning föreslås kunna besluta om sanktionsavgifter och, vid sidan av statlig finansiering, också kunna ta ut en avgift från ekonomiska aktörer. Något som ökar osäkerheten och förutsägbarheten för alla företag och då särskilt för småföretagen. I den mån kommuner skulle ges frihet att ta ut avgifter av detta slag, är det viktigt att påpeka att småföretag redan idag upplever att de faktureras godtyckligt satta avgifter samt att kostnadsnivån ibland kan upplevas som orimlig. Svensk Handel ifrågasätter därför avsaknaden av analyser gällande småföretagens påverkan av föreliggande förslag.

Avslutningsvis instämmer Svensk Handel med Regelrådets yttrande gällande att det är en brist att man i utkast till lagrådsremiss inte för ett mer utförligt resonemang kring eventuella effekter av de föreslagna nya bemyndigandena, för såväl statliga som kommunala myndigheter, gällande att få meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll. Speciellt då ett stort antal företag kommer att beröras av det nya regelverket och utformningen av avgiftsmodeller kommer ha stor betydelse för företagen.

SVENSK HANDEL

Mats Hedenström
Näringspolitisk chef

Ann Christiansson
Näringspolitisk expert